

2c "GLAS NARODA" PO POŠTI. Glasnik slovenskega naroda. Glasnik slovenskega naroda. Glasnik slovenskega naroda.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Reentered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 222 — Štev. 222 — VOLUME LII. — LETNIK LII.

NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 14, 1944 — TOREK, 14. NOVEMBER, 1944

NEW YORK WAR FUND

NATIONAL

FOR OUR OWN — FOR OUR ALLIES

Tel: CHelsea 3-1242

UTRDBE METZA PADAJO

Ameriška tretja armada generala Pattona je včeraj razbila prvo črto 22 utrdb ob zapadni strani Metza, ki ni bil nikdar zavzet s frontalnim napadom. — Posadka je pobegnila.

Ta utrdba je pet milj južno od Metza, ki je že skoro obkrožena, le proti vzhodu imajo še Nemei 12 milj široko odprtino za umik. Včeraj so Amerikanci zavzeli trdnjavo Verny in Thionville pred Metzom.

Navzlic silno močnemu odporu in mrzlemu vremenu je 8. divizija generala Pattona zavzela 12 mest, trgov in vasi in je na 60 milj dolgi fronti napredovala štiri milje.

Peta divizija pod poveljstvom generala Stafford L. Irwina je na devet milj dolgi fronti zavzela trdnjavo Verny, šest milj južno od Metza. Ko je vkorakala v trdnjavo, ni bilo v njej nobenega Nemca.

Verny je silno močna trdnjava z mnogimi podzemskimi utrjenimi hodniki in je skoro nerazumljivo, da so jo Nemei tako naglo zapustili.

Irwinaova armada je tudi za-

vzela Corny ob Mozeli. Pomerieux, zapadno od Vernyja in Liehon proti vzhodu.

Dvajset milj severno od Metza je 95. infanterijska divizija generala Harry Twaddlea odprla artilerijski ogenj s svojih postojank v mestu Thionville na trdnjavo Thionville ob vzhodnem bregu Mozele.

Z zavzetjem trdnjave Thionville, katero imenujejo Nemei Illangen, so Amerikanci postavili že tretje oporišče čez Mozele, severno od Metza; južno od mesta pa je 90. divizija zasedla močno oporišče čez reko pri Uckange.

Četrta oklopna divizija je presekala Metz-Saarbrücken železnico vzhodno od Morhange ter se je obrnila severno proti Brenestroffu. Malo dalje proti zapadu je 35. divizija generala Paul W. Baudea napredovala

štiri milje onstran gozda pri gradu Salinsu ter zavzela vasi Dalhain, Brehain in Martheville.

Šesta oklopna divizija v sredini fronte pri Metzu je na 20 milj dolgi fronti napredovala štiri milje od Henryja, ki ga je zavzela v nedeljo, ter je zavzela trga Many in Thicourt. Na skrajnem severnem križu fronte je 90. infanterijska divizija zasedla zopet vse ozemlje, ki ga je izgubila v nedeljo ter je napadala v bližini Koenigsfacha, 19 milj severno od Metza. Napredovala je sicer samo eno miljo, toda se je približala meji Saara na tri milje.

Berlinski radio naznanja, da nemški vojski slišijo ropotanje ameriških tankov, ki prihajajo na fronto ter pravi, da Amerikanci pripravljajo močno ofenzivo, ki se more vsak čas pričeti.

Tirpitz potopljen

Angleško sračno ministrstvo je sinoči naznanilo, da je bila nemška oklopnica Tirpitz slednjič potopljena.

Zadnja nemška oklopnica, ponos nemške vojne mornarice, leži na dnu morja v Tromsø fjordu v severni Norveški. V nedeljo dopoldne je ponočno ladjo napadlo 29 angleških velikih bombnikov in tri bombe po šest ton so zadele ladjo.

Oklopnica je bila zgrajena leta 1941 in je imela 45.000 ton. Angleški in ameriški bombniki so veliko ladjo vedno zasledovali in je bila že prej bombardirana sedemkrat, toda je vedno še ostala na vodi, četudi hudo poškodovana.

Bombniki se ladjo napadli v nedeljo ob 10.30 dopoldne in v 15 minutah je bilo delo dokončano. Ladja se je nagnila in se je kmalu potopila.

Tirpitz je že četrta nemška oklopnica, ki je bila potopljena tekom sedanje vojne. Prva oklopnica je bila Graf Spee, ki ste jo dve angleški bojni ladji pogladi v pristanišče Montevideo v Braziliji, kjer jo je nemška posadka sama potopila leta 1939; leta 1941 so angleške bojne ladje potopile oklopnico Bismarck, ki je potopila največjo angleško bojno ladjo Hood, v decembru leta 1932 pa je bila potopljena oklopnica Scharnhorst.

Obilo zlata v Nicaragui

Managua, Nicaragua. — V republiki Nicaragua obratuje sedaj sedem zlatih rudnikov, v katerih se je tekom minolega oktobra pridobilo za \$620.000 zlata. — Zlato je v Nicaragui skoraj najglavnejši vir bogastva in podlaga vse izvozne trgovine.

GOEBBELS ZAGOVARJA HITLERJA

Propagandni minister Paul Joseph Goebbels je po radio skušal prepričati svet, da je s Hitlerjem vse v redu, da je zdrav in močan in da ni samo duh, za katerega govori Heinrich Himmler.

Navzlic temu zatrdila, pa je skrivnostno glede Hitlerja vedno večja. Vse kaže, da je postal Himmler najmočnejši mož Nemčije. Moskovski radio pravi, da je povelje častnikom v Prusiji, da se bore do zadnjega moža, podpisal Himmler.

Hitler ob obletnici monakovskega puča ni govoril, čemur se čudijo tako Nemei kot ljudje v inozemstvu. V najhušji uri nemškega naroda je Hitler izginil; nikdo ga ne vidi, nikdo ne sliši. Goebbels ga zagovarja, da je v svojem glavnem stanu preveč zaposlen, da se ne more pokazati v javnosti in tudi ne more govoriti po radio.

Moskovski radio poroča, da so glede Hitlerja razširjene zelo skrivnostne govorice, zlasti, ker je Himmler prebral Hitlerjevo poslanico 8. novembra,

vami sveta, ki uporabljajo vse svoje sile, da služijo človečanstvu.

Zbornica srbskega parlamenta v Beogradu je predlagala, da maršal Tito prejme naslov narodnega junaka.

Radijsko poročilo dodaja, da naslov "narodnega junaka" nosi samo sedem oseb in sicer — v zvezi z največjimi drža-

BOJI V ITALIJI

Poročilo iz Rima naznanja, da je angleška osma armada prekoračila Ghisia kanal južno od Ravene. Temu napredku pa se ima osma armada bolj zahvaliti nemškemu umiku kot pa svojemu bojevanju. Bilo je samo nekaj manjših bojev severno od kanala, ki je od Ravenne oddaljen štiri milje.

Osmo armada je tudi nekoliko napredovala severozapadno od Forlija. Nemei so obstreljevali vzhodni breg reke Ronco in hudi boji so se vneli eno miljo severno od Forlija. Na fronti pete armade pa so bili boji omejeni samo na prednje straže.

Italjanske partizanske oddelke v severni Italiji je zavezniški vrhovni poveljnik general sir Harold R. L. Alexander razpustil z utemeljevanjem, da v zimskem času tako bojevanje, ki je bilo v poletnem času tako uspešno, nima nobene veljave več.

Italjani zahtevajo kruh

V Florenci je včeraj prišlo do velikih nemirov in ljudje so hoteli vedeti, zakaj niso dobili 300 gramov kruha, ki jim ga je obljubil predsednik Roosevelt. Oblasti, ki razdeljujejo živež, so vsled demonstracij v veliki zadregi, ker jim ni moglo odmerka povišati od 200 na 300 gramov.

ZAPRISEGA PRIMORSKIH SLOVENCEV

V severni Afriki so v nekem novem taborišču obhajali zelo zanimivo svečanost. Letalski polk narodne osvobodilne vojske je v prisotnosti podpolkovnika Manole in polkovnika Pirea položil zaprisego zvestobe narodni osvobodilni vojski in maršalu Titu. Na planjavi poleg taborišča, okoli trobojnice s partizansko zvezdo na belem polju stoje mladi Slovenci iz Istre in okolice Gorice. Prvotno so bili proti svoji volji vtaknjeni v italijansko armado, pa so jih pozneje osvobodili zavezniki v Italiji.

Stavka v Wrightovih tovarnah

V Paterson, N. J., so vstavile obrat 4 tovarne Wright Aeronautical Corp., ker je zastavkalo 2200 delavcev, čijh unija je odkrito priznala, da želi, da armada prevzame tovarne.

Vsled stavke je popolnoma ustavljeno izdelovanje 18-cilindriških strojev za superbombnike B-29, kar bo zelo slabo za boje na Pacifiku.

Stavkjuči delavci pripadajo uniji Wright Aircraft Supervision Association. 1200 delavcev je včeraj opoldne na svoji seji sklenilo, da se toliko časa ne vrnejo na delo, dokler tovarn ne prevzame armada, ali pa družba prizna unijo kot edino pogajalno enoto.

Stavkarji se niso zmenili niti na svarilo War Labor Boarda, ki je izjavil, da je stavki ne bo posredoval in ne bo skušal poravnati stavke, če se stavkarji ne vrnejo na delo.

Stavka je bila določena, da se prične ob 10 dopoldne, toda delavci so pričeli odhajati iz tovarne eno uro pozneje. V vsaki tovarni je unijski voditelj s piščalko dal znamenje za pričetek stavke in delavci so v gručah pričeli odhajati. Bilo ni nikakih izgrediv.

Zborovanje zdravnikov

V hotelu Biltmore v New Yorku, se je ravno zaključilo prvo Ameriško-Sovjetsko zborovanje zdravnikov. Tem povodom je profesor Vladimir V. Lebedenko, ki zastopa rusko družbo rudečega križa in polmeseca, naznanil, da zdravništvo v Rusiji izredno hitro napreduje. Zborovanje je predsedoval dr. Walter B. Cannon od vseučilišča Harvard.

Vesti

Nov nemški robot

Nemei trdijo, da imajo novo "mashevalno orožje", robot št. V-4, ki ga je mogoče vstreliti iz velike razdalje. Obenem je bilo s tem poročilom naznanjeno, da so Nemei poslali proti ameriški prvi armadi robot št. V-2.

Nemški radio popisuje novo robotno bombo kot tank, katero more odposlati in voditi zelo oddaljena postaja v sovrážne postojanke. Ko pride na svojo določeno mesto, se razleti, nato pa se zopet povrne pod zaveso dima na kraj, od koder je bila izstreljena.

Kitajski kvizling umrl

Predsednik kitajske republike, katero je postavila Japonska, Vang Čing vej, je umrl za sladkorno boleznijo. — Vang Čingvej je bil pristaš očeta kitajske republike dr. Sunjatsena in pozneje dober prijatelj generalissima Čankajškega, toda s Čankajškom se je razdal in ko so Japonci vpadli na Kitajsko, je prevzel naslov kitajskega kvizlingškega predsednika v Nankingu.

Kitajski listi v Čunkingu, kitajski prestolici, pravijo, da je bil Vang Čingvej samo srečen, da je umrl, ker bi bil drugače vstreljen kot izdajalec in zločinec.

Belgija drži kvizlinge

Belgijska časnikarska agencija naznanja, da je v Belgiji zaprtih 60.000 oseb, ki so sodelovale z Nemei tekom okupacije in čakajo, da jih doseže roka pravice. Postavljenih je bilo 45 komisij, ki imajo nalogo, da justičnemu ministru poročajo, kdo naj bo izpuščen, kdo pa postavljen pred sodišče.

Rusi se bližajo Budimpešti

Druga ukrajinska armada maršala Rodiona J. Malinovskega vedno bolj stiska obroč na jugovzhodni strani Budimpešte in je zavzela važno železniško križišče Jaszapati in, kot naznanja berlinski radio, tudi vdrla v Jaszbereny. — Armada je napredovala 13 milj in je zavzela deset trgov in vasi.

Rusi in Nemei pred Budimpešto pošiljajo v boj nove čete in kot pravi berlinski radio, se skuša severna ruska armada v Čehoslovaški v velikem toku združiti z armado maršala Malinovskega in obkrožiti Budimpešto.

Maršal Tito je po radio sporočil, da so njegovi partizani vdrli v Skopje kot železniški progi, po kateri so nameravali pobegniti Nemei, ki beže iz Grške proti svoji domovini.

Vnanje utrdb Skopja so partizani razbili, so se polastili mosta čez Vardar in so vdrli v sredino mesta, kjer se sedaj bijejo krvavi poulični boji. Ni znano, ako je še kaj Nemcev ostalo južno od Skopja, ki ima v mirnem času 65.000

prebivalcev in leži 120 milj severozapadno od Soluna ter okoli 200 milj jugovzhodno od Beograda. Ko pa bodo partizani v popolni posesti Skopja, je Nemeem popolnoma odrezana pot za umik iz Grške. Skozi Skopje bo tudi najmanj za 6 tisoč milj skrajšana pot za pošiljanje raznih vojnih potrebščin v Rusijo, kamor je dosegljivo vodila pot skozi Iran v Malo Azijo.

Rusko poročilo pravi, da je rdeča armada napredovala šest milj severozapadno od Cegleda in da je bilo vjetih na d 1000 Nemcev in Madžarov.

Nemški begunci vjeti

Dva nemška vojna ujetnika, ki sta pobegnila iz nekega tabo-

rišča v Nebraski, in sta bila namenjena v Nemčijo, da se bori ta za svojega firerja, sta bila najdena na parniku Castilla Ampudia v Philadelphiji. Skrita sta bila v praznih kotlih petroleja. Nek tesar, ki je delal na parniku, je opazil, da sta se prikradla na parnik in ju je o vadil carinskemu uradu. Begunca sta Karl Tomola, star 46 let, infanterist, in Wolfgang Kurzer, 22 let, bombni pilot.

FRANCIJA BO DOBILA SAAR

Winston Churchill, ki je že nekaj dni v Parizu, in predsednik začasne francoske vlade general Charles de Gaulle sta prišla do sporazuma, po katerem bo Francija dobila vse premogovnike v dolini Saara in bo tudi z drugimi velesilami vdeležena v preobnovi povojne Evrope.

Nadalje sta se Churchill in de Gaulle sporazumela, da se francoska armada čimprej oboroži, da bo po vojni skupno z drugimi zavezniškimi armadami zasedla del Nemčije. Kateri del bo določen francoski armadi, bo sklenila zavezniška posvetovalna komisija. V svoji prvi razdelitvi je posvetovalna komisija določila vzhodno Nemčijo Rusiji, južni del Združenim državam, severni del pa Angliji.

General de Gaulle je zahteval, da je francoska armada takoj oborožena in da je preiskovana na bojiščih, predno bo mogla zasedati kak del Nemčije. Kakorhitro bodo zavezniki dali Franciji dovolj orožja, bo izdano povelje za mobilizacijo francoske armade.

Maršal Tito proslavlja velike tri

Moskovski radio je sinoči sporočil, da je maršal Tito pri proslavi v Beogradu rekel, da ima jugoslovanska osvobodilna vojska trdno vero v veliko zvezo s Sovjetsko unijo, Anglijo in Združenimi državami — v zvezi z največjimi drža-

Naša dolžnost je, da podpiramo osvobodilne armade s tem, da kupimo Vojne Bonde do naše skrajne zmoglosti.

"GLAS NARODA"

("VOICE OF THE PEOPLE")

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation)
Frank Sakser, President; Ignac Hude, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

:: 51st YEAR ::

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.

Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO:
\$7.—; ZA POL LETA \$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.—.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1242

Po volitvah

Volitve so končane in naša republika je s pomočjo teh volitev postala še močnejša in vplivnejša, kakor je bila prej, kajti izid volitev dokazuje vsemu svetu, da vlada med našimi državljani neodoljivo edinstvo, čegar namen in geslo je nadaljevanje z vojno do končne in popolne zmage ter ustanoviti ekonomičen položaj, ki bo našim državljanom jamčil srečno bodočnost.

Pred volitvami je bilo naravno potrebno, da je vsako lahko neovirano izrazil svoje mnenje, kajti to nam jamči naša ustava, katere tudi določa, da mora prebivalstvo potom volitev določiti, kakšna naj bo vlada, katero si je ljudstvo izbralo za dobo prihodnjih štirih let. Vsa časasna nesoglasja so sedaj, ko so volitve končane, — pozabljena.

Neoziraje se na vsakovrstne predvolitvene agitacije, glavna stvar je ta, da nam predseduje še v nadalje predsednik, ki je dovolj dokazal, da je bil in da je največji vodja v največji vojni, kar jih pomeni zgodovina človeškega napredka. Neigova zopet izvolitev je razveselila ves zavezniški svet, ter istodobno povzročila med naci-fašistično živino še večji obup, kajti sedaj so tudi oni uverjeni, da se bo vojna nadaljevala do polnega poraza imenovanih zločincev.

"Peace in Our Time"

V dobi, ko je Adolf Hitler podal svoje mirovne predloge republiki Československi, so ljudje, ki so bili na strani izvoljenih narodov, molčali. — Ko je potem imenovan Adolf s svojimi kvizlingi in roparji moril in ropal po Jugoslaviji, Grški, Norveški, Danski in drugih miroljubnih državah, nekateri ljubitelji miru niso poslali svojih protestov v prilog Hitlerjevih žrtev, kljub temu, da bi tedaj bilo umestno opozoriti nacije na to, da bo podaljšanje vojne zahtevalo tudi v Nemčiji nepregledno število človeških žrtev.

Toda sedaj, ko je Hitler prišel takorekoč do svojega žalostnega konca, se tuintam med zavezniškimi narodi oglašajo ljudje, kateri žele, da se nudi Hitlerju in njegovim lopovom — mir, ki naj bo nekako milosrčen.

Ti ljudje so namreč mnenja, da, — ako se ponudi fašistični živini mir po uzoru Wilsonovih znanih točk, bi se na ta način doba sedanje vojne prikrajšala, kar bi rešilo življenje mnogih vojakom. Toda, kakor znano, sta Hindenburg in Ludendorff uvaževala vse Wilsonove točke miru in sicer na ta način, da sta ohranila nemško vojsko v dobrem stanju; da sta potem s pomočjo te vojske vnela nemško republiko in pripravila vse potrebno za nemško divjanje v sedanji vojni.

Zjedinjena ljudstva ne morejo ponuditi ugodnejšega mira, kakor so ga ponudili Nemčiji v dobi Chamberlaina in Deladierja, tam v Monakovu. Neville Chamberlain, tedanji ministerski predsednik Velike Britanije, in Deladier, ministerski predsednik Francije, sta kakor znano, potovala v Monakovo v letu 1939, da tamkaj podpiseta nekako mirovno pogodbo s Hitlerjem. In radi tega je sedaj čas, da apostelji miru prosijo Hitlerja, Mussolinija in Hirohita — naj pridejo ti ljudje (ako so ljudje) v Moskvo ali pa v London, da tamkaj dobe in dosežejo vse ono, kar sta Chamberlain in Deladier dosegla v — Monakovu . . .

Sedaj, po petih letih nesmiselnega prelivanja krvi, je nastopil čas, da postanejo za to odgovorni oni ljudje, kateri so vse to povzročili, kajti mir, ki bi v bodočih letih pomagal, da se agresivne države osiše zopet pomagajo in ustanovijo novo vojsko za bodoče roparstvo, bi bil brez vsake vrednosti, oziroma ravno tak, kakoršen je bil Chamberlainov "Peace in Our Time."

NOVA IZDAJA

Hammondov
SVETOVNI
ATLAS

V njem najdete zemljevide
vsega sveta, ki so tako po-
trebni, da morate slediti da-
vašnjim poročilom.

Zemljevidi so v barvah.
Cena 50 centov

Naročite pri: "G L A S U
NARODA", 216 West 18th
Street, New York 11, N. Y.

Na dan osvobojenja Beograda je Sava N. Kosanović, jugoslovanski minister za notranje zadeve, socijalno politike in zdravje ter javna dela na britanskem radiju BBC imel sledeč govor:

V tej uri splošnega veselja z Narodno-osvobodilno vojsko, ki je ob strani naše bratske Rdeče armije prinesla osvobodjenje Beograda in s tem zagotovila skoro osvobodjenje vse Jugoslavije se z globoko po-
božnostjo spominjam veličine mučeništva in Junaštva Beograda v borbi za svobodo.

Pamtarski in svobodni Beograd iz 1903 — tedaj prestolnica Srbije — je bil žarišče vseh upov, ki so se širili po Slovanskem jugu. K njemu so bile usmerjene vse naše težnje in občutki in iz njegovega plamena svobode smo črpali toplino. Beograd balkanskih vojn je bil simbol samozvesti, ki se je vrčala. Duhovna metamorfoza mladine in puntarstvo, ki je zajelo srbsko, hrvatsko in slovensko i-
dejo v tok jugoslovanske enotnosti, kateri je bil Beograd simbol, je s vojo gigantsko silo do temeljev potresla habsburško tiranijo in jo razbila v koščke.

Beograd od 27. marca 1941 se je vzdignil iz ponižanja, se je upri proti izdajalstvu z geslom: "rajski smrt kot suženjstvo", ter bil nosilec duha odpora proti tlačenju, duha, ki je dal fašizmu odgovor, katerega se je on najbolj bal. V času, ko je izgledalo, da je vse izgubljeno, Beograd je vstal od smrti in s klikom na upor dvignil Jugoslavijo na najvišjo moralno stopnjo.

Beograd od 6. aprila 1941 — prvih nedolžnih žrtev, izmurenih žena in otrok po zločinskem fašističnem nasilju brez vojne napovedi v nadi, da bi zlonijeni Beograd pome-
nil zlom Jugoslavije in Balkana — je bil drug primer Hitlerjevega novega reda.

Tem je sledil Beograd ponižanja, smrti, nacistične okupacije in kvistlingov; tisočev ubitih ali vrženih v koncentracijska taborišča.

GOVOR KRALJA PETRA II

Po osvoboditvi Beograda je jenje domovine v prihajajoči Kralj Peter imel po britski radijski postaji BBC sledeč govor:

"Dragi moji Srbi, Hrvati in Slovenci: Naša junaška mučeniška prestolnica je zopet svobodna. Tokom 43 mesecev svoboda naše nikdar podložne Jugoslavije je bila draga plačana s krvjo, znojem in solzami, preliti v borbi Narodne osvobodilne vojske pod nevtralnimi Maršalom Jugoslavije, Josipom Brozom Titom. Osvobodjenje Beograda je bilo doseženo z nadičevsko borbo našega naroda in neprecenljivo pomočjo naše bratske Rdeče armije. V znaku te zmage nad sovražnikom je triumf junaštva in patriotizma našega naroda obenem najjasnejši dokaz zavezniškega edinstva in solidarnosti.

"Skupni vohod Jugoslovanske Narodne osvobodilne vojske in slavne Rdeče armije v prestolnico Jugoslavije, kot tudi zmage viteških sil angleško-amerikanskih zaveznikov na drugih frontah naše narodne borbe sigurno kaže na osvobodjenje celega nacionalnega teritorija Jugoslavije v najbližji bodočnosti. Ko pozdravljam osvobodjeni Beograd, pozdravljam vas vse dragi bratje Srbi, Hrvati in Slovenci. Čutim globoko hvalečnost do junaške Narodno-osvobodilne vojske in Maršala Tita, do bratske zavezniške Rdeče armije in njene velikega Maršala Stalina in vseh junakov padlih za skupno svobodo. Globoko sem uverjen, da bo vojska in narod ki sta za časa te vojne z nepopisnimi žrtvami dosegli ogromne uspehe v borbi za osvobo-

Churchillova hrzjavka Premieru Šubasiću ob osvoboditvi Beograda

"Štiri leta je trpela Jugoslavija pod jarmom divjega, okrutnega tlačitelja, ali njena prestolnica je danes zopet svobodna. Za doseg tega veličinskega cilja z orožjem našega sovjetskega zaveznika in Narodne Osvobodilne vojske bo uverjen sem, kmalu sledilo izgnanje nemškega zavojevalca iz cele Jugoslavije. Gotov sem tudi, da je tem časom končana zmagala pred vrati in da bodo vsi dobri jugoslovanski rodoljubi sodelovali v Vami in z Maršalom Titom, da bi se z junašila sloga in edinstvo, kar edino more dati odškodnino za vse trpeljenje in uničevanje minulih štirih let."

Pozdrav Premiera Churchilla Maršalu Titu ob osvoboditvi Beograda

"Najlepše čestitke ob velikem dogodku, ko so sile našega sovjetskega zaveznika skupno z Vašimi silami osvobodile Beograd."

"Osvobodjenje Beograda prinaša konec nacističnemu terorju v Jugoslaviji, ki je štiri leta težko trpela."

"Vrhunec vaše bitke je bil, radujem se skorajnji proglasitvi končnega osvobojenja Jugoslavije."

Titov odgovor Churchill

"Zahvaljujem Vam se na toplih čestitkah ob osvoboditvi našega junaškega Beograda."

"Mi gonimo sovražnika proti njegovim mejam s trdnim odločilom nadaljevati do njegovega teritorija, skupno z zmagovalnimi angleškimi, sovjetskimi, in ameriškimi armijami, do popolne osvoboditve ne samo naše izmučene razdeljene zemlje, ampak do popolnega osvobojenja cele Evrope od nemških zavojevalcev."

BIK IZ KOKOMO, INDIANA

Kokomo, Ind., 6. nov. — Od "nekje na Pacifiku" se javlja, da so vojaki iz Indiane pripovedovali svojim tovarišem iz drugih držav, da je neki farmer v Indiani priredil in tudi vzgojil največjega bika na svetu. Tega bika so potem, ko je dokončal svoje "trudapolno" življenje, seveda ubili, toda njegovo kožo so pripravili in "našopali". Ta bik je sedaj razstavljen v muzeju mesta Kokomo. — Tovariši iz drugih držav pa niso hoteli kokomskim vojakom verjeti, v sled česar so slednji pisali mestnemu svetu v Kokomo, in prosili, naj se njihovo pripovedovanje uradoma potrdi.

Mestni očetje v Kokomo, so vojakom seveda ustregli in sicer na ta način, da so jim poslali uraden "affidavit" zajedno z fotografiranim posnetkom omenjenega bika. Na tej sliki je pa tudi kokomska deklica, katere je držala bika, ko so ga uradoma fotografirali.

Affidavit, katerega so poslali iz Kokomo, Ind., svojim vojakom nekje na južnem Pacifiku, se glasi:

"To whom It May Concern: Na podlagi našega lastnega znanja, tem potom izjavljamo skupno in individualno, da je pri nas, v lokalnem muzeju v Highland Parku, Kokomo, Ind., razstavljen "našopani" bika bika, katerega je mestu Kokomo, Ind., podaril njegov prejšnji lastnik, farmer Murphy, iz Miami, Ind. Ta žival je bila stara štiri leta, in je tedaj tehtala 4720 funtov. Bik je bil 6 čevljev in 2 palca visok, 16 čevljev in 3 palce dolg (od konca svojega repa do konca svojega gobca) in je meril krog svojega trebuha 13 čevljev in 4 palce.

"Gospodična, katere je slika zajedno z bikom, je Miss Phyllis Hartzell, o kateri naznanjamo vojakom iz Kokomo, da tehta 114 funtov, je stara 22 let, meri od vrha svoje glave do konca svojih nog 5 čevljev in 4 palce, in krog pasu 26 palcev.

"Imenovana gospodična ni — našopana. Podpisi: "Charles V. Corr, župan mesta Kokomo, Ind., Virgil L. Coffel, sodnik; W. Lew Stewart, šerif countyja Howard, Ind.; Ed. M. Souder urednik lista "Indiana Tribune".

ODMERKI

Meso in maščobe:

Rdeče znamke od A8 do Z8 in A5 do K5 so veljavne za nedoločen čas. Do 29. oktobra ne bodo nanovo uveljavljene druge znamke.

Sadje in zelenjava v kantah

Modre znamke A8 do Z8 in A5 do R5 za nedoločen čas. Nove znamke ne bodo uveljavljene do 1. novembra.

Sladkor:

Znamke št. 30, 31, 32 in 33 so veljavne za pet funtov sladkorja za nedoločen čas. Znamka št. 40 je veljavna za pet funtov za vkuhanje do 28. februarja, 1945.

Čevlji:

Letalski znamki št. 1 in 2 v knjižici št. 3 veljavni za nedoločen čas.

ČITATELJEM je znano, kako se je vse podražilo in ravnotako tudi tiskovni papir in druge tiskarske potrebščine. Da si rojaki zagotovijo redno dopolnjevanje lista, lahko gredo upravitelstvu na roke s tem, da imajo vedno, če le mogoče, vna-
prej plačano naročnino. ALI NE BI OBNOVLILI SVOJO NAROČNINO ŠE DANES in ne čakali na opomin, ker s tem prihranite upravitelstvu nepotrebne stroške?

RAZGLEDNIK

EVROPSKI ZEMLJIŠKI POSESTNIKI

Vse evropske države in države, izvzemši Rusijo, so do-
kazj ponosne na svojo zemljiško zgodovino, kajti večina zemljišč v teh državah ni last poljedelcev, pač pa potomcev starih ročin, katere so si tokom stoletij prilastile ta zemljišča na ta način, da so prejšnje lastnike enostavno prepodile in jih prisilile, da obdelujejo ta ista zemljišča kot sužnji v pravem pomenu besede.

Tako na primer — na Ogrskem. Tunkaj je bilo še leta 1937 nekaj nad trideset odstotkov vseh obdelanih zemljišč, lastnina ljudi, ki niso nikdar obdelovali ta polja, in teh bogatih ljudi je bilo le 1200 posestnikov.

Isteza leta, oziroma 1937, je sedemdeset odstotkov vseh kmetov in obdelovalcev zemljišč bila last takozvanih poljskih "aristokratov", kateri so se bavili le z politiko v fašističnem smislu, kajti fašizem jim je jamčil še nadaljno izkoriščevanje poljskih kmetov. Ti "aristokratje" so si izbrali svojo lastno vladno, katere je potem bežala v Anglijo, kjer kusa "zastopati" Poljsko.

Na Španskem je prišlo do državljanske vojne in ustanovitve prve republike, ker tamkaj kmetje niso imeli nikakih

pravice in niso bili posestniki zemlje, katero so morali obdelovati. Le eden edini odstotek prebivalcev je na Španskem posedoval več kot polovico vseh poljedelskih zemljišč in manjša polovica je bila last raznih "verskih" zavodov, kateri so prebivalstvu obljubovali boljše bodočnost na "onem svetu", in spravili dobičke v svoj žep . . .

Leta 1938 je bivši nemški "ex-kaizer" še vedno bil lastnik 240.000 akrov zemlje v Nemčiji . . .

ODLOMKI IZ DOMACEGA CASOPISJA

Mesečnik "Fortune" poroča, da se bode pri nas takoj po končani svetovni vojni pričelo graditi kar 16 milijonov novih stanovanjskih hiš, katere bodo veljale baje 80 milijonov dolarjev. Nove hiše bodo razne oblike zgradile v svrhu poboljšanja morale prebivalstva, kajti ljudje, ki stanujejo sedaj v takozvanih slabih okrajih raznih mest, ne zamorejo postati dobri in ozorni prebivalci . . . Bodo li potem, ko bodo stanovali v modernih hišah, zamogli spremeniti svoj značaj, imenovani mesečnik — ne ve . . .

V istem listu tudi čitamo, da bode naša republika imela po vojni uprav velikansko trgovino — ko mornarico, oziroma toliko parnikov, da bode lahko naložili na nje kar 30 milijonov ton blaga hkrati. List radi tega priporoča, naj naše parobrodne družbe obdrže le najboljše in najhitreje parnike, dočim naj ostale ladje prodajo. Kdo jih bode kupil, se za sedaj še ne ve.

"The Register" v Des Moines, Ia., izjavlja, da ni prav nič nevarno, ako se naznani

ŽIVI IZVIRI

Spisal IVAN MATIČIČ

Knjiga je svojevrsten pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v 13 dolgih poglavjih opisanih 13 rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovanstvu do današnjega dne.

Cena \$2

Lično v platnu vezana
13 poglavij — 413 strani

KNJIGARNA
SLOVENIC PUBL
COMPANY
216 W. 18th Street
New York 11

Angleško-Slovenski

BESEDNJAK

Izšel je novi angleško-slovenski besednjak, ki ga je sestavil

Dr. FRANK J. KERN

V njem so vse besede, ki jih potrebujemo v vsakdanjem življenju. — Knjiga je trdo vezana v platnu in ima 273 strani.

Cena je \$5.00

Naročite jo pri:

KNJIGARNI "GLASA NARODA"

216 W. 18th Street

New York 11, N. Y.

Epopeja jugoslovanskega junaštva

Iz Urada SANS-a, Chicago, Ill.

Pisatelj Adamič je dal SANSu na razpolago pisno, ameriškega narodnika Sweeta, ki je prebil dolgo časa v Jugoslaviji in se sedaj nahaja v Italiji. Sweet, ki govori štiri jezike in je sploh visoko izobražen mož, silno ljubi Jugoslavo in odkar je — po naključju — slišal partizanski pevski zbor "Srečno Kosovo", o katerem je SANS že poročal, si na vse moč prizadeva spraviti te pevece pred ameriško javnost. To je bil glavni namen njegovega pisma in povedati bi se dalo precej na kratko. Toda v tem pismu je še nekaj drugega, kar je Sweet tako krasno povedal, da so njegove lastne besede boljše od vsakega referiranja. Povest se tiče ene izmed mnogih epizod iz partizanskih bojev, prenosa štiri tisoč ranjenecov iz krajev, v katerih so tedaj vodili sovražniki najhujše boje, na varno. Sweet pravi, da je ta slika, da je to postala epos in misli, da je to poglavje iz sedanjih vojne bolj čudovito kot kateri koli drugo, kar je njemu znanih. Vsekakor kaže neverjetno hrabrost in požrtvovalnost osvobodilnih vojskav Jugoslavije in je vredno, da se z njimi seznanijo tudi naši rojaki. To pi-

sno se nam je zdelo tako izredno zanimivo, tako poučno in pretresljivo, da smo smatrali za greh, če bi izpustili karkoli, razen nekaterih čisto osebnih reči. Zato ga podajamo čitateljem v celoti, prepričani, da ne bo nanje naredil nič manj globokega vtisa kot ga je name in na vse, ki so ga čitali.

Etikin Kristan.

Partizanski pevski zbor

V teh krajih je sedaj pevski zbor, karkršnega se nikdar v življenju nismo slišali. Prilagam spored programa — avtografa na prednji strani sta zborovodja in solista (Rado Simoniti, Marjan Kristančič). Zbor je izključno moški in je sestavljen iz tridesetih do štiridesetih partizanov. Kolikor mi je znano, so bili precej časa skupaj, odkar so se organizirali na Visu. Sedaj posvečajo ves svoj čas obiskom raznih jugoslovanskih taborov in bolnišnic.

Če pravim, da je to največja častnejša zborna petje, kar sem ga slišal, ne pretičam niti za dlako. Celo petje donskih kozakov se zdi v primeru s temi pevcami kakor škripanje za javelih vrat. Njihov vodja, Rado Simoniti, je bil profesor glasbe na zagrebškem vseučilišču in zdi se, da je skoraj vsak izmed pevcev solist.

Če bi se moglo aranžirati, da bi ti fantje prišli v Ameriko, morda pod avspicijami Združenega odbora jugoslovanskih Amerikancev, bi bil to največji čin propagande, o katerem bi se moglo sanjati. Na nas, ki nismo še nikdar prej slišali teh pesmi ali tega načina petja, je njihovo delo naredilo najmočnejši vtis. Pročkan sem, da bi v Ameriki opočili občinstvo. Človek se ne more upreti lepoti njihovih pesmi in glasov.

Povem vam, kako se je zgodilo, da smo bili tako srečni in smo jih slišali, kajti doslej so posvečali ves svoj čas svojemu ljudstvu — kar je naravno. Pred kratkim je bila tukaj Katarina Cornell (velika ameriška dramska igralka) s svojo družbo, ki je igrala "The Barrets of Wimpole Street". Skoraj vsi, vstevši gospodično Cornell, so moji prijatelji. Mnogo sem obseval z njimi za kulisami in po predstavah v njihovem hotelu. Razume se samo ob sebi, da sem jim pravil o "mojih" partizanih in posebno omenil bolnišnico, ki ni daleč oddal. Prišel sem že Marijo (Vilfanovo) na predstavo in gospodično Cornell se je zelo prikupila. Nagovoril sem igralce, da bi saj nekateri izmed njih nekega jutra obiskali bolnišnico. Dan pred nameravanim obiskom sem poizvedel, ali bi bili dobrodošli (v takih slučajih se je vedno treba posvetovati s političnim komisarjem). Bili so vzradoščeni, ko so slišali, da bodo

imeli priliko videti "največjo ameriško igralko" in člane njene družbe. Ali bi ostali za južno?

Nesreča je hotela, da je Katarina dobila hud nahod in je morala ostati v postelji. Guthrie McCurtie se je zapletel v neke nujne posle. Družba se je torej skrcila na McKaya Morrisa, Elaine Perry in štiri druge igralce. Marijo, mojega poveljujočega častnika in mene. Katarina je bila razburjena, ker ni mogla z nami, toda ona in Guthrie sta nam dala svoje listke za odmerke in odpeljali smo se do oficirske kantine, kjer smo nakupili cigarete, slaščice, lešnikov, mila, pisemskega papirja, črnila — bogve česa ne.

Prihod zelenega busa, ki je bil ves peščen z imeni Cornell, Brian Ahern itd., je povzročil v bolnišnici silno senzacijo. Hitro so ga obkrožili radovedni Jugoslavo, ki so skušali razvozlati uganko pisarij na straneh. Dr. Janović in nadzorna komisarka sta nas prišla pozdravit in potem stan nas odvedla v glavno pisarno.

Tine, mladi fantič, ki streže v častniški jedilnici, je prišel s steklenico "rakije" — to je jugoslovanska vodka, dvakrat prekuhana iz češpelj, mogočna ognjena tekočina, gladka in slastna. Vrhovni zdravnik, ki govori dokaj dobro angleščino, je prišel in pozneje se nam je pridružil poročnik Emilija Kraigher in angleški stotnik (zdravnik), ki je vedno tam.

Presenetljivo je, kako majhna lahko poslane jezikovna zapreka. Razgovor je bil prost in lahak. Naposled nam je politični komisar povedal sliki, ki je sedaj postala že skoraj epos v zgodovini sedanjih vojn. To je povest takega junaštva in požrtvovalnosti, da splahnejo vsa druga poročila in se pogrezajo v brezpomembnost. Komisar sam, to dvajsetletno dekle, komaj malo več kot otrok, je bila udeležena kot poveljnica ene brigade.

Odiseja konvoja ranjenecov

Napišem to kratko kolikor le morem. Morda ste že slišali o stvari — to povest, kako je bilo štiri tisoč ranjenih preneseno na varno ozemlje — sedem sto kilometrov daleč, če se potegne ravna črta, toda v vaši deželi preko strnih gorskih prelazov, okrog in preko rek, ki bila daljva v resnici več kot tisoč kilometrov. V celih povorki ni bilo ne enega motornega vozila in malo število vozov s konjsko vprego je naposled moralo biti ostavljeno, ko je bilo treba zaklati živali za hrano. Pot se je pričela meseca januarja. Vetrovi, snega in sneg v hribih so naredili iz potovanja snurno grozo. Če vzamete v poštev dejstvo, da je bilo treba vsakega ranjenca nositi na za silo narejenem nosilu iz odeje ali pa na hrbtni drugega vojaka in da so jih skoraj na vsakem palen poti napadali Nemci, četniki ali pa ustaši, da so včasih mogli potovati samo po noči, čisto ne več kot miljo ali dve na dan in se potem morda umakniti, da se izognejo bitki z imenitno oboroženim sovražnikom, če vzamete vse te reči v poštev, boste morda lahko začeli razumevati ogromnost tega dejanja. Jaz priznavam, da ne morem. Preveč je za moč enitev. Kajti to še ni vse. Ves čas je bilo treba negovati ranjence; pomanjkanje zdravil in bolniških potrebščin je bilo akutno in s časom je bilo vse izčrpano. Obveze je bilo treba prati in zopet prati. Hrane je bilo malo; ranjenci so dobivali večji delež. Drugi so jedli travo, lahke — karkoli je moglo dati prebavnim sokom oprav-

ŽIVLJENJEPIŠ NIKOLA TESLA

5. novembra bo v založništvu Ives Washburn, Inc. (29 West 57th St., New York) izšel prvi življenjepiš našega slavnega učenjaka in izumitelja Nikole Tesle, katerega

John J. O'Neill

se smatra za očeta moderne elektro-tehnike, ki je za svoje izume dobil Nobelovo nagrado (katere je odbil) in Edisonovo medaljo. Njegov življenjepiš bo izšel pod naslovom "Prodigal Genius". A napisal ga je John J. O'Neill, učenik znamenitega oddelka velikega newyorskkega časopisa Herald Tribune, ki je leta 1937 dobil Pulitzer nagrado za svoje znanstvene članke in ki je skozi mnoga leta bil eden od redkih intimnih prijateljev blagopojnega Tesla.

Square Garden demonstriral po radiju kontroliran čoln — predhodnika današnjih robotov. Na isti razstavi je tudi pokazal prvi brezžični brzojav na katerem se temelji današnji radio. Ta sistem je bil detaljno opisan še 1893, t. j. prej preden se je kakršenkoli izum te vrste pojavil na svetu. Leta 1890 je zgradil v Colorado Springs, Colo. laboratorij v katerem je delal prve umetne strele in vpeljeval električno silo skozi zemljo na daljino od 26 milj. Leta 1892, je demonstriral prvo električno cev. On je bil prvi, ki je razvil prvo moderno fosforescentno in fluorescentno razsvetljavo in neon žarnice. "Tesla Coil" je eden od njegovih številnih doprinosov radio znanosti medtem, ko so drugi njegovi izumi postavili temelje moderne elektronične znanosti.

Autor knjige "Prodigal Genius," Mr. O'Neill, se je spoznal s Teslo v svoji rani mladosti, ko je kot deček bil pomagalec v znanstvenem oddelku newyorskke Public Library, katerega oddelke je pokojni Tesla redno obiskoval. To poznavstvo se je pozneje, ko se je Mr. O'Neill posvetil znanstvenemu pisanju razvilo v tesno prijateljstvo, tako da mu je ob eni priliki pok. Tesla dejal: "Ti

Nikola Tesla

Tesla, ki je leta 1943 umrl siromašen v sedemdesemdeset letu življenja je bil rojen v vasi Smiljan v Liki in je prišel v Ameriko leta 1884. Ko je nekaj let pozneje prodal Georgu Westinghouseu svoj "Polyphase" sistem za prenos električne sile na raznosno strujo je za ta izum dobil milijon dolarjev. Ali, denar je malo veljal v njegovem življenju in on je ta sorazmerno velik znesek hitro izdal na razne drage eksperimente in znanstvena raziskovanja. V poznih letih je za svoje izume in odkritja dobil čez 100 patentov. Leta 1898 je v Madison

me razumeš bolje nego bodisi kdo na svetu."

Leta 1936, ob njegovi 80. letnici, Jugoslavija je počastila Teslo z odkritvijo "Tesla Zavoda" v Beogradu, za napredek znanstvenega raziskovanja.

15. novembra bodo založniki knjige, Ives Washburn, Inc., počastili spomin Tesle in njegovega biografa Mr. O'Neill s Cocktail Party v Sherry's, New York City. Ob tej priliki se bodo sestali znaneci in prijatelji pok. Tesle, pisatelji, novinarji in zastopniki Jugoslovancev.

ka iz vzdržavati krvotok. In vendar — kljub tem navidezno nepremagljivim zaprekam so se bojevali in zaplenili štiri nemške tanke, katere so pozneje morali pustiti pri neki reki, tako globoki, da je tanki niso mogli prebroditi. Prizor ob reki je moral biti neverjeten, ko so se partizani trudili, da bi na kak način za silo premostili tok, ki se je ob pondadni povodnji izpremenil v hudournik. Čele ure so jih napadali nemški strnoglavci Štuke, enkrat trideset teh bombnikov ob enem. Na srečo je bilo na drugi strani reke v pečinah nekoliko duplin. Enega po enega so prenesli ranjence preko reke in jih spravili v votline, da bi našli nekoliko počitka po preštanih mukah. Po štiri in dvajsetih urah ne prestane strelbe so nadaljevali pot.

Toda najhujši vseh njihovih doživljajev je bil nekako sredi

aprila, ko so bili v globoki, široki dolini obkoljeni od vseh strani. Visoke gore so se dvigale ob treh straneh, zadaj pa so bili griči. Na vseh višavah so bili sovražniki. Nemci so imeli tri strani zasedene, ozadje pa ustaši in četniki. Ti so bili pod osebnim poveljstvom Mihajlovičevih častnikov. Čele dni so bili v tej pašči, ves čas pod topniškim ognjem in skoraj neprenehoma bombardirani iz zraka. Tukaj so pretrpeli svoje največje izgube. Ščasoma so vendar v temi prišli skozi sovražniške črte. Morali so se v ta namen razdeliti v majhne skupine v nekaterih primerih po dva vojaka in en ranjenec. Ustaši so zahajali v bližnje vasi in grozili kmetom, da prihajajo četniki in ustaši in če se ne pridružijo Mihajlovičevim četam, da innajo nalog, pobiti jih na mestu. Kmetje pa so zvedeli

SVOBODA SE BLIŽA —

NAROD POTREBUJE POMOČI!

Krvoločni Nemec je našim bratom in sestram v starem kraju odnesel vse, tako da nima ničesar, s čimer bi po osvobojenju mogel pričeti novo življenje.

Golih rok je in kliče: "POMAGAJTE!"

Zbirajmo obleko, orodje in vse, kar je najpotrebnejšega pri vsaki hiši, da jim bomo poslali.

V RIDGEWOODU, L. I., je skladišče na WAR RELIEF FUND OF AMERICANS OF SOUTH DESCENT (Bundles for Yugoslavia) na:

665 Seneca Avenue, vogal Gates Avenue.

V NEW YORKU pa:

WAR RELIEF FUND OF AMERICANS OF SOUTH SLAVIC DESCENT

161 PERRY STREET, NEW YORK, N. Y.

Zberite, kar morete pogrešiti in prinesite ali pošljite na gori označena naslova!

DOMAČA FRONTA

Dodelitve koksa in antracita ostanejo nespremenjene

Washington. — Prehod od kurjave s premogom na kurjavo z oljem najbrže ne bo izveden v zadostnem obsegu, da bi mogel izdatno olajšati nezadostne dobave trdih goriv. Minister za notranje zadeve, Harold L. Ickes sporoča, da bodo kvote antracita in koksa na vzhodu ostale na določenih višini od 7.8 normalne porabe, in pozivlja konzumente, naj bodo zelo varčni z vsemi vrstami goriv.

12.600.000 hiš. ne glede na farmarska poslopja, za prvih 10 let po vojni

Washington. — National Housing Agency meni, da bo 12.600.000 hiš v prvih 10 letih po vojni ravno dovolj, da krije potrebe ameriških rodbin

ZA
REVMAČNE BOLEČI
DOBITE
PAIN-EXPELLER
Od leta 1867...
Zanesljiv liniment za družino

SLOVENSKA LIRA "AMERIŠKA"

V PESMARICI

so vključene sledeče

slovenske pesmi:

1. Podoknica — moški zbor z bariton samospevom
2. Pozdrav — moški zbor
3. Lahko noč — moški zbor
4. Otoki zvon — moški zbor
5. Pomladnska — moški zbor, s bariton samospevom
6. Lira I. — za solo sprejo, moški in moški zbor
7. Lira II. — za moški zbor
8. Altanski odmevi — za moški in ženski zbor, s bariton samospevom
9. Kantata iz pesnika 124 — moški zbor
10. Son — za samospevo, moški zbor in spremljevanje glasov
11. Penin 29 — za samospevo, moški zbor in spremljevanje glasov ali orgel

CENA SAMO

50 centov

KOMAD

To so koncertne pesmi za moške in mešane zore, katere je uglasbil in v samozaložbi izdal MATJEJ L. HOLMAR, organist in pevovodja pri sv. Vidu, Cleveland, Ohio, 1923.

Naročite to zbirko pri:
KNJIGARNI SLOVENIC PUBL. COMPANY
216 West 18th Street
New York 11, N. Y.

NAŠ FOTOGRAF

The Home of Beautiful Photography
57-18 Myrtle Avenue,
Brooklyn 27, N. Y.
Tel. HEGeman 3-6046

Note
KLAVIR
ali
PIANO HARMONIKO

- 35 centov komad — 3 za \$1.—
- * Breezes of Spring
 - * Time of Blossom (Cvetni čas)
 - * Po Jazuru
 - * Kolo
 - * Spavaj Milka Moja
 - * Orphan Waltz
 - * Dekle na vrhu
 - * Oj, Marička, poglaj
 - * Barčica
 - * Mladi kapetane
 - * Happy Polka
 - * Če na tujem
 - * Slovenian Dance
 - * Vanda Polka
 - * Zidana marec
 - * Veseli bratci
 - * Ohio Valley
 - * Sylvia Polka
 - * Zvedel sem nekaj
 - * Ko ptičica ta male
 - * Zvedel sem nekaj
 - * Ko ptičica ta male
 - * Helena Polka
 - * Slovenska Polka
 - * Poldi z menoj
 - * Dol s planine
 - * Barbara Polka

3 ZVEZEK 10 SLOVENSkih PESMI za piano-harmoniko za \$1.

Po 25c komad
Moje dekle je še mlada
Barbara polka

Naročite pri:
Knjigarni
Slovenic Publishing Co.
216 W. 18th Street
New York 11, N. Y.

Angleški Molitveniki

V krasni vezavi, najfinejšega izdelka.

"KEY OF HEAVEN" v finem usnju \$1.50

"KEY OF HEAVEN" v imitiranem usnju \$1.—

Naročite pri:
SLOVENIC PUBL. CO.
216 West 18th Street
New York 11, N. Y.

SEDAJ LAHKO DOBITE LASTNOROČNO PODPISANI KNJIGI pisatelja Louis Adamič-a

ZA CENO \$2.50 ZA ZVEZEK

"Two Way Passage"

V tej knjigi, ki je zbudila pozornost vsega ameriškega naroda, da je pisatelj nasvet, kako bi bilo mogoče po sedanjih vojni pomagati evropskim narodom. Iz vseh evropskih držav, tudi iz Jugoslavije, so prišli naseljeni v Ameriko in pomagali postaviti najbolj napredno in najbogatejšo državo na svetu. Sedaj je prišel čas, da Zdržene države pomagajo narodom, ki so jim pomagali do njihove sije in moči. Pot na dve strani — kakor bi se mogel naslov knjige prestaviti iz angleščine — je jako zanimiva knjiga in jo priporočamo vsakemu, ki razume angleško.

"What's Your Name"

"Človeški odgovori na vprašanje, ki se tiče urede milijonov... Čitanje te knjige je bogato plačano." — Tako se je izrazil veliki ameriški dnevnik o tej knjigi.

Pri naročbi se poslužite naslednjega kupona

Pošljam Money Order za \$..... za lastnoročno podpisano(1) knjigo(1):

Moje ime

St., ulica ali Box št.

Mesto in država

"Glas Naroda"

216 W. 18th STREET NEW YORK 11, N. Y.

Pisana Mati

Spisal: J. F. MALOGRAJSKI

(8)

"Bodi svojemu možu pokorna!" to povelje je dano ženi in ona se ga je vedno zavedala, vedno se ravnala po njem. A kaj je pomagalo vse to? Sužnja doseže milost svojega gospodarja, ona, ki je služila svojemu možu kakor dekla, si ni mogla priboriti trohice njegove ljubezni! Bil je trd, kakor kamen. "Morda bi se mu zasmilila, če bi umrla!" si je mislila včasih. Samo malo sočutja si je želala od njega in za to sočutje bi bila rada dala življenje! A ko je začutila, da je strta, uničena, da gloje neozdravljiva bolezen na njenem mozgu, jo je bila groza.

Ne zaradi sebe! Njej je mogla prinesiti smrt le rešitev in boljše bodočnost. Ali spomnila se je hčerke. Njen edini otrok, njena ljuba Anica se ji je smilila tako, da se ni mogla ubramiti solz, kadarkoli se je spomnila nanjo ter je začela premišljati in preudarjati, kaj postane iz deklice, kadar zatisne ona oči, kadar nje ne bo več, da bi čuvala nad njo. Kaj naj bi jo tudi čakalo dobrega, ko je kazal oče do svoje hčere baš tako malo ljubezni, kakor do nje, žene svoje!

Da se mož po njeni smrti zopet oženi, o tem ni dvomila. A to bi se ne bilo bolelo tako, ko bi ne bila znala tako natančno, kdo postane njena naslednica! Šlo je vse po volji moževi. Oni Vrtački, ki bi jo bil tako rad vzel njen mož in zaradi katere je bila od njega tako sovražena, je bil soprogram. In njen mož je le premalo skrival svoje srčne želje. Vse njegovo vedenje in počenjanje je izdajalo, kaj čuti, kaj misli ter kazalo jasno, da hrepeni po prostosti in da želi tudi sebi samskega stanu. Strah jo je bilo svojega moža, ko je vedela, da se veseli njene smrti, in rada, rada bi mu bila izpolnila željo, rada bi se mu bila umaknila, ko bi jo skrb za ljubljeno hčerko ne bila vezala na življenje! Misel, da bo njen otrok brez matere in brez ljubečega sra očetovega, jo je navdajala z nepopisno bridkostjo.

No, vedela je, da se zgoditi mora in da čas ni več daleč, ko bo njena hčerka osamelá sirota. Živo si je predočevala večkrat vse, kar je moralo priti. In ker je videla v duhu vso ono grozno bedo, ki je čakala ubogega otroka, je svojo Anico tem bolj ljubila. Skušala ji je nadomestiti s svojo ljubeznijo vse ono, kar bi pozneje pogrešala in poznala ni večje sreče, nego če je mogla razveseliti njeno otročje srce in če je mogla gledati nekaj hipov mirno v njene jasne, nedolžne oči.

Večkrat, kadar ni bilo moža doma, je poklicala svoj Anico k sebi, stisnila jo v svoje naročje ter jo učila:

"Anica, le pridna bodi!"

"Ali nisem pridna, mamica?"

"Pridna si, pridna! Le vedno tako ostani! Ubogaj očeta, tudi kadar mene ne bo!"

"Kam pa pojete, mamica?"

Ni ji odgovorila. Solze so ji zalile oči in se iskreneje jo je stisnila k sebi, se prisrčneje jo je poljubovala...

In čim bolj je Marijana čutila, da se bliža čas, ko se ji bo de treba ločiti, tem bolj si je želela hčerke poleg sebe, tem bolj ji je izkazovala svojo ljubezen in tem manj so se je mogla nagnati njene oči. Skrb za otroka jo je privedla do tega, da je nekoč, ko že več hoditi ni mogla in je ostajala tudi čez dan v postelji, poklicala svojega moža k sebi.

Stopil je k nji, dasi se mu je poznalo, kako nerad to stori. Izpolnil ji je to željo, ker je nemara vedel, da ga ne bo več dolgo nadlegovala.

"Tone," ga je nagovorila s prosečim glasom, "glej, moj dan se nagiblje! Dobro čutim, da se mi bliža zadnja ura! V življenju nisva bila prijatelja, spriznava se vsaj zdaj, ko je prišel čas ločitve! Saj veš, da sem bila jaz pri tem nedolžna! Ko bi bila le malce slutila, da boš tako nesrečen poleg mene, nikdar, nikdar bi ti ne bila podala roke v zvezo! Ali tako, — kaj naj bi bila storila? Prišel si, vprašal najprej mojega očeta, ki so bili zadovoljni, in potem vprašal še mene. Pogledala ti nisem v oči; sramovala sem se morda, morda tudi bala, kaj vem! Ko bi ti bila zapazila nemara, da ni ljubezni v tvojem pogledu in preprosila bi bila očeta, da bi me ne silili. Tako pa sem verjela tvojim besedam. Sicer so bile bladne dovolj a zdale so se mi odkritosrčne! Kaj te je nagnilo, da si prišel, tega seveda nisem vedela. In tako sva postala nesrečna oba, ti in — jaz! Pakaj jaz! O tem raje molčim! Če bi bila videla, da si srečen ti, bi bila gotovo tudi jaz srečna! Jaz nisem poznala druge sreče nego tvoje! Tone, tega ne boš tajil, da sem si prizadevala, da sem imela gorečo željo, pridobiti tvoje spoštovanje in ljubezen. Bodi Bogu potoženo, da ni vse to nič izdalo! Ničesar ti ne očitam. Morda nisi mogel drugače! In kaj bi tožila zdaj, ko bo meni kmalu pomagamo, ko se mi bliža ura rešitve. Naj bo pozabljeno vse! Tudi ti pozabi, Tone! Ne jezi se več name! Vsaj te zadnje dni se ne jezi name! Še par dni, Tone, in vse bo dobro! Pozabi, da si bil nesrečen, pozabi na preteklost in upaj na boljšo bodočnost. Saj se ti že odpira, saj je čas že tu, ko... Tone, od sra ti želim, da bi užival z drugo vso tisto srečo, ki si jo pogrešal pri meni! Ničesar ti ne proim zase, Tone! Niti tega ne zahtevam, da bi se me spominjal kdaj. Kaj bi ti misel name kalila veselje! Ali usmili se ubogega, zapuščenega otroka, Tone! Saj je tvoj, kakor moj! Za otroka te prosim, Tone, ki ni nič drugega zakrivil, kakor da je na svet prišel. Tega ne dopni, da bi trpinčl kdo mojo in tvojo hčer! Jaz vem, Tone, da nisi tako trd, kakor si se delal! Kaj ne, kaj ne, da si izpolniš to željo! Samo to mi zagotovi in mirno zatisnem oči!"

(Dalje prihodnjič.)

"THE MASTER RACE" V RKO PALACE

Prizor iz najbolj pretresljive senzacije, ki kaže, zakaj se moramo varovati pred "prenaganimi Nemci". "The Master Race" sedaj v Palace Theatre, B'dway in 47th St., NYC

EPOPEJA JUGOSLOVAN. JUNAŠTVA

(Nadaljevanje z 3. strani.)

resnico in namesto četnikom, so se pridružili partizanom.

Naposled je karavna dospela na varno ozemlje — meseca junija. Od januarja do junija je ta čudovita četa potovala in kljub vsem neverjetnim težavam in strahotam so njih izgube štele samo sedem sto. Meni se to zdi izredno malo.

Mlado dekle nam je povedala to storijo z nizkim, mirnim glasom. Major nam jo je prevedel na popolnoma neju-naki način. Mi pa smo sedeli očarani, premagani od tega veličastnega eposa. Ves svet bi moral poznati to povest. Morda bi tedaj opustil cineanje zaradi "lend-lease" in zaradi "bonusov". Kakšen bonus dobi Nikola, eden partizanov, ki je nosil ranjenca na vsej tej navidezno neskončni poti in leži sedaj prav v tej bolnici, — žrtev tuberkuloze! Pozneje smo obiskali nekoliko oddelkov v bolnici in videli Nikolo, še vedno zgovornega in dobre volje, dasi lahko objameš njegovo oko z dvema prstoma. Ne morete si misliti, kako je v gledališče. Lahko pravim, da človeku, ko pozna njegovo povest, biti ob njegovi postelji, ko zašepče "Zdravo, drug!"

Po južini smo se potikali okrog in snemali fotografije, prišli za kulise, kjer so postali potem pa so nas povabili, da središče zanimanja, ker je že se zberemo v bolniški jedilni. McKay povedal družbi, kako ei, češ da imajo presenečenje so preživeli ta dan in kako so za nas. Presenečenje je bil pevski zbor. Pred dvema dnevi so se čudovito obnašala in jim je bili pevec v bolnici in zdaj so serviralu kave in kolačkov in se vrnili — petdeset milj da in ugajala jim je. Pozneje so krog in snemali fotografije, prišli za kulise, kjer so postali potem pa so nas povabili, da središče zanimanja, ker je že se zberemo v bolniški jedilni. McKay povedal družbi, kako ei, češ da imajo presenečenje so preživeli ta dan in kako so za nas. Presenečenje je bil pevski zbor. Pred dvema dnevi so se čudovito obnašala in jim je bili pevec v bolnici in zdaj so serviralu kave in kolačkov in se vrnili — petdeset milj da

TO JE KNJIGA, KI JO BOSTE RADIZROČILI SOSEDU, DA JO PREČITA

THE INCREDIBLE TITO

Man of the Hour

V angleščini izpod peresa sloviteta pisatelja

Howard Fast-a

Povest o bojih Jugoslovancov za svobodo, o čemer ni bilo pisano še nikdar poprej.

"Najbolj razburljiva povest v 27 letih!"

Stane 25c v uradu — 30c po pošti.

Ker je zaloga teh knjižic zelo omejena, je priporočljivo, da pošljite naročilo prej ko mogoče. K naročilu priložite v dobrem zavrtiku gotovino oz. znakke (Zdravljnih držav). — Naročite lahko pri:

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

216 West 18th Street

New York 11, N. Y.

tljo čokoladnega praška, dovolj za vso bolnico.

Mi smo bili ves dan z njimi v drugem svetu, sedaj so bili oni v drugem svetu z nami.

Štiri dni pozneje — — — Ko so Barettsi (igralska družba) odpotovali od tod, se mi je posrečilo dobiti potnico in se jini čez par dni pridružiti. Moj namen ni bil toliko, da bi ostal v njihovi družbi, ampak rad bi zvedel, če je po sreči moja ladja — Sitnica — v luki in če je, da bi predstavil moje ameriške prijatelje mojim jugoslovanskim prijateljem in obratno. Bog in vojne razmere so bile z menoj in ladja je bila tam. Toda pristaniške oblasti niso bile z menoj in bilo je nemogoče pripeljati igralce na krov, kot je bilo zamisljeno. Vse ladijske osebe je bilo vzradoščeno v pričakovanju, da pride družba na ladjo in kuhar Nikola je nameraval skuhati zanje prav posebno kosilo. Razume se, da je bilo razočaranje na obeh straneh veliko.

Vendar pa smo tisti večer vzeli Borisa Beroviča, politkomisarja, Josipa Jucića, glavnega mašinista in Tineta (Martina Kočaka), drugega častnika, na predstavo. Ne eden izmed njih ne govori ne ene angleške besede, kar je po eni strani dobro, ker je — brez Marije ali kakšnega drugega prevajalca — vsa naloga ostala na meni in na moji nemščini. Razložil sem jim vsebino igre in tako so vedeli zgodovino Elizabete Barretove in Roberta Browninga. Tinetov brat je bil nekoč gledališki kritik v Ljubljani in ve mnogo o gledališču. Njegovo presojanje posameznih igralških vrednot ne da bi razumel jezika, je bilo presenetljivo točno in bistro. Posegel je naravnost do srca reči in brez napake označil najboljšo kakor tudi najslabšo igro. Skoro samo ob sebi se razume, da jih je predstavila zelo zanimala. Pozneje jih je vsa družba pozdravila za kulisami in Katarina je zopet serviralu kavo in pecivo. Velik vtis je naredil nanje Brian Ahern, zlasti ker so ga prav pred tem videli v filmu, ki je bil kazan v mestu.

Pozneje so jim McKay, Chester Stratto in Elaine priredili stestanek v svojem hotelu in serviralu pivo in sirove sendviče. To je naredilo name enak vtis kakor na moje Jugoslovane, kajti pivo in vroči sirovi sandviči so zame enaka redkost kakor zanje.

Vse bolj in bolj spoznavam te ljudi, te partizane, te Jugoslovane. Živel sem z njimi, jedel, spal, razpravljal o politiki, razgovarjal z njimi o ljubezni in o brezpomembnostih. Potoval sem z njimi na vojaški ladji, jih opazoval in studiral in po najboljših močeh skušal biti nepristranski: in čim več jih vidim in čim bolj jih razumem, tem bolj jih občudujem. To je veliko ljudstvo z močno razvito "srčno kulturo". Saj tako bi menda rekli vi....

Potem omenja pisec, da bi bila njegova srčna želja ostati po vojni v Jugoslaviji in pomagati, kolikor bi mogel. Za enkrat pa želi nad vse, da bi partizanski zbor prišel v Ameriko, in misli, da bi to v največji meri utrdilo dobre stike med Jugoslavijo in Ameriko v prid obeh dežel.

Izpovednik te želje ni lahka. Izvrševalni odbor SANSa je razpravljal o stvari in priznava, da bi bilo podjetje vredno vsega truda, zaveda se pa tudi vseh težav, katere bi bilo treba premagati. Rešiti bi bilo treba celo vrsto vprašanj, ampak če se dajo rešiti, je prepričan, da bodo ti pevec pozdravljeni v Ameriki kakor rodni bratje.

MOŠKO DELO Help Wanted (Male)

KROJAČI

STALNO DELO — DOBRA PLAČA
40 UR — PRIJETNE DELAVSKE RAZMERE
KARINSKA
23 EAST 56th Street New York City
(222-228)

POMOČNIKI

ISKUŠENI IMAJO PREDNOST. PA NI POTREBNO
VISOKA PLAČA — STALNO DELO
R. & S. BRONZE FOUNDRY, INC.
39-17 — 22nd St., L. I. CITY
Blizu Queens Plaza postaje.
(222-227)

MOULDERS

STALNO DELO — VISOKA PLAČA
PRILOŽNOST ZA DELO
PO VOJNI
GEORGE PALESTRO FOUNDRY
428 E. 23rd STREET NEW YORK
Tel. GR. 5-8083

MAŠINIST

ZA VSAKOVISTNO DELO
V STROJNICI
IZVRSTNA POMOŽNA BODOČNOST
HALLIWELL, INC.
621 BROADWAY, (blizu Houston St.)
New York
(222-224)

SPLOŠNI DELAVCI DELAVCI PRI PEČEH

80c na uro — 984c na uro.
Podhruga plača za nadurno delo
5 DNI NA TEDEN
Menjajoče se delo. — Stalno delo.
Počitnice s plačo.
Vprašajte:
S. B. THOMAS, INC.
33-01 Queens Blvd.
L. I. C.
(222-228)

ŽENSKO DELO Help Wanted (Female)

HIŠNJE IN SNAŽILKE
POLNI ALI DELNI ČAS
Vprašajte pri hišniku:
SHELTON HOTEL
325 LEXINGTON AVE
New York City
(222-228)

IZVEŽBANE ŠIVALKE ZA OTROŠKE KLOBUKE IN ČEPICE

Dobra plača — podhruga plača za nadurno delo — 35 ur na teden.
M. GOTKIN
302 W. 37th ST., N. Y. C.
(221-227)

FEMALE FINISHERS

Stalno delo. — Dobra plača. — 40 ur.
Prijetne delavske razmere.
KARINSKA
23 EAST 56th ST., New York City
(221-227)

CROCHET DELAVKE

IN SPANGLERS NA OBLEKAH
Dobra plača — Stalno delo. Vprašajte pri:
BIJOU EMBROIDERY
270 W. 38th Street N. Y. C.
(222-228)

IZVEŽBANE ŠIVALKE

NA CUSTOMS SRAJCAH — 40 ur na teden — podhruga plača za čezurno delo. Poročno delo. — STALNO DELO
FLOMBERG
297 BROADWAY BROOKLYN, N. Y.

ŠIVALKE NA SINGER ŠIVALNE STROJE

Lahko delo — Izurjenost nepotrebna
GREYHOUND LEATHER
40 EAST 20th STREET N. Y. C.
KUPITE EN "EXTRA" BOND DANES!

KUHARSKA KNJIGA:

Recipes of All Nations

RECEPTI VSEH NARODOV

NOVA IZDAJA \$3.00 STANE SEDAJ \$3.

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani

Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku narpda, ki mu je kaka jed posebno v navadi. Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izveščati in izpopolniti.

Naročite pri

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street New York 11, N. Y.

The War Man Power Commission has ruled that no one in this area now employed in essential activity may transfer to another job without statement of availability.

ŽENSKO DELO Help Wanted (Female)

ŠIVALKE ZA BLUZE

Stalno delo. Izvrstne razmere: čisti zrak.
BENSEN BLOUSE
8680 18th Avenue, Brooklyn, N. Y.
(221-228)

DEKLETA

ZA SPLOŠNO DELO V TOVARNI ZA OBLEKE
Dobra plača — Pomožno bodočnost.
SYLVIA DRESS CO
231 West 26th Street New York City
Tel. CH. 4-6960
(221-224)

MOŠKO in ŽENSKO DELO HELP WANTED (Male and Female)

ŠIVAČI IN ŠIVALKE NA OBLEKE

Navadno 37½ ur — nadurno delo čas in pol. — Svetli, čisti in zračni prostori. — POMOŽNO DELO. — Če ste DOBER ŠIVAČ, pa prej niste šivali oblek, vas bo kdo naučil.

WINDSOR SPORTSWEAR

38th WEST 21st STREET NEW YORK
(221-227)

MOŠKI in ŽENSKO

Izveščani in neizveščani
DOBRA PLAČA
5 dni na teden — 40 ur: nad 40 ur podhruga plača. Vprašajte pri:
FEDERBUSH, 91-7th Ave, New York
(221-227)

UMETNE CVETLICE

Izveščani izdelovalci šopkov. Dobra plača. Izborne delavske razmere. — WEINER HAIMES, 62 W. 38th St., N. Y. C.
(221-227)

Ni cigaret, pa jih ni

V najbolj trgovskem mestu v Chicagu Loop ima neka trgovčina s tobakom v oknu velik napis, ki pravi, da ni cigaret. Napis je v angleškem, nemškem, židovskem, francoskem, ruskem, portugalskem, italijanskem, grškem in češkem jeziku.

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

ki daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljani.

Poleg vprašanj, ki jih navadno sodniki stavijo pri lapitu za državljanstvo, vsebuje knjižica še v II. delu nekaj važnih letnic in pogodovine Zedinjenih držav, v III. delu pod naslovom Hemo, pa Proglas neodvisnosti, Ustava Zedinjenih držav, Lincolnov govor v Gettysburgu, Predsedniški Zedinjenih držav in Poedine države.

Cena knjižice je samo 50 centov.
In se dobi pri:
SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th St., New York 11, N. Y.